PYÖRÄPYSÄKÖINTI KUNTOON - WEBINAARI

Pyöräpysäköinnin kehittäminen Suomessa

5.5.2023

PYÖRÄILYKUNTIEN VERKOSTO

Toimivan arjen tae

Jokainen matka pyörällä alkaa ja päättyy pysäköintiin.

Laadukkaasti suunniteltu pyöräpysäköinti on keskeisessä asemassa pyöräliikenteen määrän kasvattamisessa, pyörävarkauksien ehkäisyssä ja matkaketjujen kehittämisessä.

Pyöräpysäköinnin suunnittelun yleisiin vaatimuksiin kuuluu, että pysäköinti on **lähellä kohdetta, oikeassa paikassa ja helposti käytettävissä.**

Oulu, Kaakkurin koulu

Käyttäjät kulmakivenä

Hyvin toteutettu pyöräpysäköinti lähtee liikkeelle käyttäjien tarpeiden tunnistamisesta ja huomioi heidät kaikissa kohteissa.

Asuinkiinteistöt

Työpaikat

Liityntäpysäköinti
Matkakeskukset, asemanseudut ja joukkoliikennepysäkit

Asiointipysäköinti
Kaupat, liikkeet, kauppakeskukset, kahvilat, ravintolat, hotellit, jne.

Julkiset palvelut
Päiväkodit, koulut, oppilaitokset, sairaalat, terveyskeskukset, kirjastot jne.

Vapaa-ajan kohteet
Kulttuurin, liikunnan ja urheilun areenat, uimarannat, virkistysalueet, leikkipuistot jne.

Kadunvarret

Torialueet

Asukaskyselyiden #1

Niin Turussa, Helsingissä kuin Vantaalla asukkaat vastanneet kyselyissä tärkeimmäksi kehityskohteeksi pyöräpysäköinnin.

26. Luettelen seuraavaksi pyöräilyyn liittyviä parannuksia. Vastatkaa jokaisen kohdalla saisiko parannus teidät pyöräilemään nykyistä enemmän tai aloittamaan pyöräilyn.

Lähde: Turun Pyöräilybarometri 2019

TOP 5:

Helsinkiläiset pyöräilisivät enemmän, jos...

1. Pyörien pysäköintipaikat ja alueet olisivat paremmin turvattuja ilkivallalta ja varastamiselta
2. Pyöräväyläverkko olisi kattavampi ja yhtenäisempi
3. Pyöräily olisi turvallisempaa
4. Risteysalueiden järjestelyissä huomioitaisiin paremmin pyöräilijät
5. Pyöräväylien työmaa-aikaiset järjestelyt olisivat paremmat

Lähde: ***Pyöräilybarometri 2020***

Mitoitus, tila ja kalusteet

Pyöräpysäköinnin helppoon ja vaivattomaan käyttöön vaikuttavat pyöräpysäköinnille varattu **oikea mitoitus, riittävä tila ja kalusteiden valinta,** jotka muodostavat pyöräpysäköinnin laatuvaatimukset.

Liminka, linja-autoasema

Kuva: Juha Korhonen

Lähtöpisteenä maankäyttö

Pyöräpysäköinti otetaan huomioon jo maankäytön suunnittelussa siten, että järjestelyt ovat kilpailukykyisiä autoliikenteen järjestelyiden kanssa.

Maankäytön suunnittelun yhteydessä arvioidaan isoimpien pyöräpysäköintikeskuksien sijainnit ja kaavoituksessa laaditaan kaavamääräykset myös pyöräpysäköintipaikoille.

Pyöräpysäköintinormien tulee olla yleispäteviä ja joustavia sekä antaa määrälliset minimit ja laatuvaatimukset pyöräpysäköinnin toteuttamiseen. Pysäköintinormeilla voidaan esittää laatuvaatimuksia.

Kempele, juna-asema

Pysäköinti osaksi kaavoja

Uudiskohteissa pyöräpysäköinnin tarve arvioidaan yleis- ja asemakaavavaiheissa. Tärkeitä keinoja riittävien ja toimivien pyöräpysäköintiratkaisujen järjestämiseen ovat kunnan pysäköintinormit, kaavamääräykset ja rakennusjärjestys, joissa ohjeistetaan pyöräpysäköinnin määrää ja laatua.

Pyöräpysäköinti tulee kytkeä kunnassa osaksi kaavamääräyksiä ja pysäköintinormeja autopysäköinnin vaatimusten rinnalle, jotta pyöräpysäköinnin järjestämistä voidaan paremmin valvoa ja edistää. Myös rakennusluvissa voidaan antaa tarkempaa ohjeistusta mm. pysäköintipaikkojen laadusta, kattamisesta ja sijoittelusta.

Rakennusjärjestyksessä voidaan antaa esim. ohjeita pyöräpysäköinnin tilantarpeeseen tai hylättyjen pyörien poistamiseen.

Oikein sijoitettu pysäköinti

Pyörällä on houkuttelevaa kulkea, kun pysäköintipaikat sijaitsevat mahdollisimman lähellä kohdetta.

Telineet sijoitetaan mahdollisimman näkyvälle ja loogiselle paikalle, yleensä samaan tasoon kulkureitin kanssa siten, että pysäköintipaikat ovat tulosuunnassa mahdollisimman helposti saavutettavissa.

Kajaani, ammattiopisto

Keston vaikutus

Sijaintiin vaikuttaa myös pyöräpysäköinnin kesto.

Pysäköinnin tulee olla erittäin lähellä kohdetta ja nopeasti käytettävissä, mikäli pyöräpysäköinti on hyvin lyhytkestoista, kuten kadunvarren kauppoihin pistäytymistä.

Pidempikestoisessa pysäköinnissä etäisyys voi olla hieman pidempi, mikäli pyöräpysäköinnin laatu on merkittävästi parempi.

Tällöinkin tulee kestävien kulkumuotojen kasvattamiseksi huomioida, että pyöräpysäköinti on autoliikenteen pysäköintiä lähempänä kohdetta ja houkuttelevammalla paikalla.

Göttingen, kadunvarsipysäköintiä

Ljubljana

Pyöräpysäköinnin laatuvaatimukset eri sijainneissa

	Lyhytkestoinen pysäköinti < 30 min	Lyhytkestoinen pysäköinti 30 min–4 h	Kokopäiväinen pysäköinti	Yön yli pysäköinti
Vaatimukset	Määränpään läheisyydessä Nopea ja helppo Tarve lukita pyörä rungostaan	Määränpään läheisyydessä Nopea ja helppo Tarve lukita pyörä rungostaan	Määränpään läheisyydessä Turvallinen Katettu/sisätila Tarve lukita pyörä rungostaan	Turvallinen Sisätila/katettu Vartioitu Tarve lukita pyörä rungostaan
Ratkaisut	Pyöräteline runkolukitusmahdollisuudella	Pyöräteline runkolukitusmahdollisuudella Katettu alue tai katos	Pyöräteline runkolukitusmahdollisuudella Pyöräpysäköntikeskus, katettu alue tai katos Mahdollisesti valvottu pysäköintitila	Pyöräteline runkolukitusmahdollisuudella Pyöräpysäköntikeskus, katettu alue tai katos Mahdollisesti valvottu pysäköintitila
Sijainti	Keskusta-alue Kauppa-alueet (pääsisäänkäynninyhteydessä) Hajautettu pyörä-pysäköinti Sosiaalisesti valvottu ja hyvin valaistu paikka Maanpinnan tasolla	Keskusta-alue Kauppa-alueet Ravintolat Vapaa-ajan paikat Maanpinnan tasolla	Työpaikat Oppilaitokset Koulut Joukkoliikennepysäkit ja -terminaalit tarvittaessa maantason ylä- tai alapuolella, edellytyksenä väljät ja selkeät kulkutiet Vilkkaat maaseudunjoukkoliikennepysäkit	Asuinalueet Joukkoliikennepysäkit ja -terminaalit tarvittaessa maantason ylä- tai alapuolella
Muuta	Pyörien pysäköintipaikat sijoitetaan niin, että ne ovat sosiaalisen valvonnan piirissä ja lähellä kohteiden sisäänkäyntejä. Pyöräpysäköintipaikkojen tulee sijaita pyöräilijän reitin varrella eri suunnista saavuttaessa siten, että sijoittelu tukee oikeaa liikennekäyttäytymistä esim. siten, että pyöräteline ei kannusta pyöräilemään jalkakäytävällä.			

Lähde: Pyöräliikenteen suunnitteluohje 2020

Pyöräpysäköinnin suositeltavat mitoitusarvot eri toiminnoille (RT-kortti 98-11207).

Toiminto, alue tai rakennustyyppi	Suositeltava mitoitus
Asuinkiinteistöt Nuorten asunnot	1 kpl/30 k-m^2 asuinpinta-ala 1 kpl/25 k-m^2 asuinpinta-ala
Työpaikat	0,4 kpl/työntekijä
Kaupat ja kauppakeskukset	2,5 kpl/100 k-m^2
Kirjastot, museot, konserttisalit, elo-kuvateatterit ja teatterit	0,25 kpl/istumapaikka ja 0,4 kpl/työntekijä
Hotellit ja ravintolat	1 kpl/15 asiakaspaikkaa ja 0,4 kpl/työntekijä
Urheilu- ja liikuntapaikat Virkistysalueet, leikkipuistot	0,6 kpl/päivittäinen kävijä ja 0,4 kpl/katsoja 2-4 kpl/10 vierailijaa
Koulut (peruskoulu ja lukio) Muut oppilaitokset	1 kpl/oppilas ja 0,4 kpl/työntekijä 0,5 kpl/oppilas ja työntekijä
Merkittävät linja-autopysäkit	10 paikkaa
Joukkoliikennepysäkit ja -terminaalit	20–30 % päivittäisestä matkustajamäärästä, minimi 10 kpl

Lähde: Pyöräliikenteen suunnitteluohje 2020

Liityntäpysäköinti

Matkaketjut kuntoon

Pyöräliikenteen liityntäpysäköintijärjestelyyn panostamalla voidaan parantaa joukkoliikenteen saavutettavuutta ja kilpailukykyä.

Suosituimpia liityntäpysäköintipaikkoja ovat joukkoliikenneterminaalit, linjojen pääteasemat, vilkkaista linja-autopysäkeistä erityisesti runkolinjojen vaihtopysäkit ja pikavuoropysäkit sekä sijainnista ja maankäytöstä riippuen tavalliset maantiepysäkit.

Malmö, Bike & Ride -pyöräpysäköintikeskus

Sisätiloja tarjolle

Liityntäpysäköinnissä tulee mahdollisuuksien mukaan harkita autoliikenteen parkkihallien tapaan pyöräpysäköintikeskus-ratkaisuja.

Soveltuvia kohteita voivat olla esim. raideliikenteen asemat tai suuret kaupan keskittymät. Sisäänajo on helppoa ja opastettua.

Suurten liikenteen solmukohteiden suunnittelussa pyöräpysäköintikeskus suunnitellaan kaavoituksen sekä eri suunnitteluvaiheiden yhteydessä vastaavalla tavalla autoliikenteen parkkihallien kanssa.

Helsinki

Helsinki

Vantaa

Näkyvyyttä opastuksella

Pysäköintipaikkojen ja -tilojen merkitseminen on tärkeä osa pyöräpysäköintiä niin rakennusten sisä- kuin ulkopuolella.

Ilkivallan ja varkauksien ehkäisemiseksi pyöräpysäköinti sijoitetaan mahdollisimman näkyvälle ja julkiselle paikalle.

Rautateiden henkilöliikenneasemilla voidaan harkita pyöräpysäköintikeskuksen toteuttamista.

Vähintään puolet pyöräpaikoista tulee olla runkolukittavia ja vähintään puolet katettuja, vaikka pyöräpysäköintikeskus ei ole toteuttamiskelpoinen ratkaisu.

Helsinki, kauppakeskus Eastonin pyöräparkki

Kadunvarsipysäköinti

Kaaritelineitä kaduille

Pyöräpysäköintiä tulee suunnitella niihin paikkoihin, joihin pyöräpysäköinnille on tarvetta. Liikenne- ja katusuunnittelun ratkaisuilla voidaan vaikuttaa liikennekäyttäytymiseen.

- Pyöräpysäköinnin sijoittaminen tien tai kadun varteen tukee pyöräliikenteen kulkua ajoradalla.
- Pyöräpysäköinti jalkakäytävän laidassa houkuttelee ajamaan vastoin liikennesääntöjä eli jalkakäytävällä.
- Yhteen henkilöautojen pysäköintiruutuun mahtuu poikittain pysäköitynä noin 10 polkupyörää.

Turku, kaaritelineitä kadunvarrella

Tarkistuslista

- Onko kunnan rakennusjärjestyksessä tai kaavoissa velvoite/normi pyöräpysäköinnin järjestämiseen?
- Onko pyöräpysäköintisuunnitelma ajantasainen?
- Pysäköintipaikkojen määrä: onko kapasiteettia riittävästi?
- Vastaako pysäköinnin laatu käyttötarkoitustaan?
- Pysäköinnin sijainti: onko oikein sijoitettu ja löytääkö helposti?
- Toteutuuko pysäköinti joukkoliikenteen pysäkeillä?
- Miten pyöräpysäköintikohteiden käyttöä seurataan?
- Pyöräpysäköintipaikkojen datan hallinta ja kuinka sitä hyödynnetään?

Kuopio, kaupungin virastotalo

Kuva: Juha Korhonen

VIRIKEAINEISTOA KUNNILLE

Julkaistu 1/2023

PYÖRÄILYKUNTIEN VERKOSTO

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

Aineiston kokoamisessa on hyödynnetty Väyläviraston julkaisemaa Pyöräliikenteen suunnitteluohjetta (Väyläviraston ohjeita 18/2020). Pyöräpysäköinti alkaa sivulta 191.

Kaikki kuvat, joissa ei ole muuta mainintaa, ovat Pyöräilykuntien verkoston kuvia.

Kiitokset asiantuntemuksesta ja kuvista Juha Korhoselle, Pohjois-Savon ELY-keskus.

Julkaisu on toteutettu Traficomin liikkumisen ohjauksen valtionavustuksella.

Lisätietoja: poljin.fi tai info@poljin.fi